

Predikan tredje advent 17/12 2017 i Västerorts kyrkan

Evangeliet enligt Matteus kapitel 11, vers 2 - 11

Johannes fick i sitt fängelse höra om Kristi gärningar, och han skickade några av sina lärjungar för att fråga honom: "Är du den som skall komma, eller skall vi vänta på någon annan?" Jesus svarade dem: "Gå och berätta för Johannes vad ni hör och ser: att blinda ser och lama går, spetälska blir rena och döva hör, döda står upp och fattiga får ett glädjebud. Salig är den som inte kommer på fall för min skull." När de hade gått började Jesus tala till folket om Johannes: "Vad gick ni ut i öknen för att se? Ett strå som vajar för vinden? Nej. Vad gick ni då ut för att se? En man i fina kläder? Men de som bär fina kläder finns i kungapalatsen. Vad gick ni då ut för att se? En profet? Ja, och jag säger er: en som är mer än profet. Det är om honom det står skrivet: 'Se, jag sänder min budbärare före dig, han skall bereda vägen för dig.' Sannerligen, ingen av kvinna född har trätt fram som är större än Johannes döparen, men den minste i himmelriket är större än han.

Idag sjunger vi den kanske mest kända adventspsalmen vid två tillfällen, *Bereden väg för Herren*. För det är på tredje advent den hör som mest hemma med berättelserna om Johannes döparen. Ordet *Bereden* är en något förlegad imperativform av verbet *Bereda*. Imperativ i sin tur är en verbform med vilken man formulerar en uppmaning. Så på modernare svenska skulle vi säga *Bered!*

Därför kan vi i många sammanhang i vår tid, inom och utom kyrkan, höra den klassiska psalmens första strof uttydas; *Bered en väg för Herren*. *Bereden väg...* blir *bered en väg*. Det kan ju tyckas vara nyansskillnader men det är det inte. Det första och ursprungliga imperativet är utan förbehåll medan det andra ger ett förbehåll om att det skulle finnas *en väg* att bereda. Det blir då fokus på denna enda väg mer än på att i en mångfald söka vägar att bereda väg för Herren.

Det är säkert först och främst en språklig fråga, en felsägning, men den röjer något som är oroande och dessutom mer och mer vanligt förekommande.

Vi lever i en tid då entydiga svar, enkla svar, snabba svar lockar. En väg är det som gäller. Den gudomliga komplexiteten kommer i skymundan. Den kyrka, den pastor, den politiker, den "vad-det-vara-må", som lockar med entydighet, med enkelhet, med de stora och säkra orden, den vinner mark, den får efterföljare.

Osäkerheten, komplexiteten och tveksamheten har liten framgång.

Den tredje söndagen i advent vill med berättelser om Johannes döparen lyfta fram ytterligare ett sätt att beskriva Guds ankomst i Jesus Kristus. Nämligen den att vi människor kan bereda vägen, bana väg. Vi människor, individ och kyrka, kan och har som uppgift att om vi så vill ta undan en massa bråte som ligger i vägen, ta död på fördomar, översätta obegripligt språk, ifrågasätta förlegade och hindrande beteenden och värderingar. Så att mötet mellan Gud och människa kan bli till. Det existentiella mötet mellan det största stora och det minsta lilla.

Johannes döparen var en säregen person. Å ena sidan beskrivs han som länken mellan det gamla och det nya testamentet, det gamla och det nya förbundet mellan Gud och människa. Han beskrivs som den siste i raden av profeter som förebådade Messias ankomst. Därför får han en egen söndag i adventstid. Han som sas uppfylla Jesaja ord *"En röst ropar i öknen: Bana väg för Herren, gör hans stigar raka"*.

Ord som syftade på Johannes när han mötte Jesus vid floden Jordan

Å andra sidan var han en kuf, en särling, som gick klädd i kläder av kamelhår och åt sig mätt på gräshoppor och vildhonung. En ensling och gaphals.

I Matteusevangeliet, som vi håller oss till idag, berättas det om Johannes döparen vid tre tillfällen. Vi struntar i det tredje tillfället där han tyvärr blir avrättad men det är väldigt spännande att jämföra de två första tillfällena. Den första gången vi möter honom är just när han står vid Jordanfloden. Han står där och förkunnar sitt omvändelsesdop, sitt reningsdop. Där beskriver han Jesus som Messias, den som ska komma, den som ska befria. Han döper Jesus, med tvekan för han tycker att det är han som borde bli döpt av Jesus. I samband med dopet står det att *"Himlen öppnade sig, och han såg Guds ande komma ner som en duva och sänka sig över honom. Och en röst från himlen sade: Detta är min älskade son, han är min utvalde."*

Efter det möter vi alltså Johannes i den text vi nyss har läst. Hur lång tid det har gått sedan det första mötet vet vi inte. Kanske ett år, kanske kortare, kanske längre. Hursomhelst så har livet prövat Johannes så till den grad att han sittandes i fängelset tvivlar på den första berättelsen, det första mötet med Jesus, Messias, den utlovade. Han tänker: *"Är Jesus den som skall komma eller ska vi vänta på någon annan"*. Detta trots att han vid det tidigare mötet sett Guds ande komma över Jesus som en duva och hört rösten från himlen säga: *Detta är min älskade son, han är min utvalde."*

Det är som om osäkerheten, komplexiteten och tveksamheten har fått plats. Det är inte bara det säkra, det övertygade, det entydiga, som har giltighet. Visst det är inget självändamål med osäkerhet, komplexitet och tveksamhet men det är en fråga om trovärdighet och det är en bärande del av vad det är att vara människa. Vi lever våra liv i en slags pågående pendelrörelse mellan ytterligheter där den ena är beroende av den andra och där den andra speglar och tydliggör den första; tro och tvivel, förtröstan och uppgivenhet, hopp och förtvivlan.

Men det står helt klart att för att kunna bereda vägen för Gud, för kristen tro, för evangeliet, så räcker det aldrig med det mest trosvisa, övertygande, enkla, snabba. Nej det som skapar substans, det som möter varje människa med respekt är det som springer ur osäkerheten, komplexiteten och tveksamheten. Den mänskliga erfarenheten rymmer mycket och när den formuleras i uppriktighet inför mångfalden i våra liv, allas liv, så kan den fungera som en vägröjare. När vi av egen erfarenhet vet vad som stått i vägen så kan vi hjälpa andra, vi kan ta bort bråten så att ... så att livets mångfald blir tillgänglig, möjligheterna och vägvalen blir tydliga, inte så att vi vet vart vi ska gå, utan så att vi vågar gå.

Osäkerheten, komplexiteten och tveksamheten som bärare av evangeliet, av det glada budskapet om att Gud blivit människa är tilltalande.

Som kyrka ska vi våga predika tro och tveksamhet, vi ska våga predika enkelhet och komplexitet. Som kyrka ska vi påminna oss själva och möta andra med den osäkerhet som är grunden för tro, för tro är inte vetande, tro är tillit, trots allt.

Tillbaka till texten. När Jesus svarar på Johannes tveksamma frågor så gör han det med välkända ord från profeten Jesaja. Samma profet som Johannes lutade sig emot den där gången vid floden vid deras första möte. Den stora poängen i Jesu svar till Johannes är inte i första hand de fantastiska beskrivningarna av vad Jesus gjort och vilka konsekvenser som kunnat följa honom; blinda ser, lama går, döva hör osv. Utan den stora poängen är det han inte citerar.

Johannes får kanske där i fängelset äntligen upp ögonen för vem och hur Jesus är och på vilket sätt han är Messias, Guds son, Världens frälsare och vilka epitet vi nu kan använda. Och detta genom det som inte sägs. Det är som ett hemligt budskap mellan raderna när de välbekanta orden städats undan för att det genuina och äkta ska komma fram.

Inne i dessa texter från profeten Jesaja som Jesus citerar finns ord som Johannes mycket väl känner till och som han säkert påminns om fast de inte läses upp. Ord om Gud som hämndens Gud, straffens Gud, domens Gud. Hämnd, straff och dom som drabbar en del samtidigt som allt det goda som sker, bara sker med vissa. ska drabba andra. Dessa ord som uteblir ligger mycket närmre den Gudsbild som Johannes har haft, den Gudsbild som format förväntan på Messias. När dessa ord uteblir, ord som Johannes vet finns där, så blir det, kanske för första gången, tydligt för Johannes att det inte är den Gud som förkroppsligats i Jesus Kristus, det är inte hämndens, straffens och domens Gud.

Det är en gudsbild som lämnats därefter i och med Jesus Kristus. Gud har blivit tydligare. Eller på sätt och vis mindre tydlig, för de skarpa gränserna, de säkra dragen, har sopats bort. Kvar finns det vi närmar oss med varsamhet, det vi håller så försiktigt i handen för att vi är rädda att förlora det, det vi knappt kan nämna i ord för då förvinner magin, närheten, det gudomliga. Guds bilden som är mer tillgänglig genom osäkerhet, komplexitet och tveksamhet.

I den kanske vackraste av adventspsalterna sjunger vi:

Det susar genom livets strid en fläkt av himmelrikets frid, en klang av harpotoner.

En aning fyller varje bröst, och stilla ljuder Andens röst i jordens alla zoner.

O mänsklighet, ställ dörrn på glänt- det är advent, det är advent!

... det susar, en fläkt, en klang, en aning, stilla, på glänt... Bejaka osäkerheten, komplexiteten och tveksamheten. Dessa kan var för sig och tillsammans förflytta berg, riva ner murar och bereda vägen för det existentiella mötet mellan människa och Gud.

Amen

Vi sjunger psalm 109